

Биљешке

ГОДИШЊА СКУПШТИНА ИСТОРИСКОГ ДРУШТВА НРЦГ

Десета годишња скупштина Историског друштва НР Црне Горе одржана је од 23 до 25 октобра 1959 године у Иванграду. Скупштини је присуствовало око 50 делегата и гостију. Пошто је скупштина била посвећена јубилеју четрдесетогодишњице СКЈ, то је њен рад био усмјерен у том правцу. Учесници скупштине одали су пошту Ивану Милутиновићу, у вези с петнаестогодишњом његове смрти, и на његову спомен-бисту положили вијенац.

Претседник Историског друштва НР Црне Горе Ђуро Мрваљевић поздравио је госте и делегате. У име Управе Савеза историских друштава ФНРЈ скупштину је поздравио друг Ђорђе Грубач.

Професор Миомир Дашић, изнио је у кратким цртама историјат развита Горњег Полимља од најстаријих времена до краја XIX вијека. Референт се осврнуо на политичке, економске и културне прилике у томе крају, нарочито у првој половини XIX вијека.

На дневном реду било је неколико врло интересантних тема о раду Комунистичке партије између два рата и у НОБ-у. О легалном периоду *КПЈ у Црној Гори 1919—1920 године* говорио је Димо Вујовић. Он је дао пуно нових и корисних података из овог периода, који ће добро доћи за обраду историје наше Партије. О активности *Народног фронта у Црној Гори* поднио је реферат Радоје Пајовић. Он је темељно пришао проучавању почетка активности Народног фронта у Црној Гори. У свом реферату изнио је пуно нових чињеница, дајући на крају синтезу активности ове организације у 1935 години у Црној Гори. По тематици коју је обрадио, не мање интересантан био је и реферат Љуба Анђелића *Осврт на догађаје крајем 1941 и почетком 1942 г. на територији Окружног комитета — Колашин*. Он је изнио опште прилике на овом подручју, прве борбе са четницима и тешкоће на које су партизанске снаге наилазиле како у војничком тако и у политичком погледу у овом времену. Занимљиве податке о акцијама у окупираном Цетињу, о раду Партије, држању појединих другова пред непријатељем, и акцијама у окупираном граду дао је др Нико С. Мартиновић у реферату *Цетиње у НОБ-у*.

Дискусија је такође била корисна. Указала је на неке недостатке и истакла добре стране у рефератима, па је тако дата потпунија слика проблема који су у рефератима обрађивани. У ди-

скусији су узели ријеч: Х. Тузовић, Димо Вујовић, Н. С. Мартиновић, Љубо Анђелић, Михаило Вицковић, Гојко Вукмановић и Јован Ђоновић. На крају узео је ријеч друг Саво Брковић, који је, између осталог, истакао плодан рад скупштине и озбиљност са којом су другови пришли обради тема у рефератима.

Посебно мјесто на скупштини било је дато настави историје у нашим школама. У вези са тим, Вукашин Радоњић говорио је о примјени новог наставног плана и програма из историје у савременој школи. Он је изложио савремена гледања на извођење наставе историје у осмогодишњој школи, гимназији и средњим стручним школама. Истакао је да нови наставни план и програм захтијевају корјениту измјену у настави историје и указао на низ тешкоћа које постоје по школама при спровођењу у живот нових концепција реформисане школе. Своје излагање и ставове Радоњић је поткријепио конкретним примјерима из школске праксе. О његовом реферату дискутовали су: Ђоновић, Мрваљевић, Вујовић, Мартиновић, Анђелић и Тузовић.

О раду Редакције „Историских записа“ рефрат је поднио др Мирчета Буровић. „Историски записи“ су у посљедње вријеме излазили нередовно — једанпут годишње, што је негативно утицало и на сарадњу и на претплату. У 1959 години стање се изменило. Ријешено је да се годишње штампају четири броја, с тим да сваки од њих износи око 200 страна. У реферату је истакнуто да се у бројевима за 1959 г. појавио један број млађих историчара, што треба подржати и настојати да се овај круг још више прошири. „Проблем растурања часописа, истакнуто је на крају реферата, још је болно питање, питање које Редакција не може ријешити без помоћи Друштва. Нова Редакција је предузела мјере за обнову и проширење претплате. У томе смо дјелимично успјели, али се резултатом не може бити задовољно. Редакција је, поред личног обраћања на око три хиљаде лица, преко Управе Друштва настојала да заинтересује и секције за овај проблем, али је одзив, изузев из Иванграда, био веома слаб. Пошто је сада часопис орган Друштва, произлазе отуда и обавезе чланова према њему. Због тога Редакција апелује на секције и поједишне чланове да предузму кораке потребне за повећање броја претплатника, да не би дошло до смањења тиража“

Уиме Управе годишњи извјештај о раду Друштва поднио је друг Гојко Вукмановић. У првом дијелу реферата он је изнио рад Управе Друштва, а затим се осврнуо и на рад секција. Реферат је показао да је Управа била у сталном контакту са секцијама и са Управом Савеза историских друштава ФНРЈ. Она је одржала пет сједница, на којима се расправљало о извршењу закључака донијетих на годишњој скупштини одржаној у Никшићу 1958. као и о другим текућим задацима и проблемима.

Низ акција које су искрсавале или их је покретала Управа Друштва зависило је не само од активности Управе већ, прије свега, од активности секција. Управа се трудила да успостави што тјешњи контакт са секцијама на терену. У том циљу секције су редовно обавјештаване о свим питањима која су се односила на рад Друштва. Поред свих настојања да се одржава редовна веза, мора се констатовати да Управа није увијек наилазила на потпору и на сарадњу појединих секција. Са неким од њих није било чак ни контакта све од прошлогодишње скупштине. Својим радом и активношћу, по реферату, истичу се секције у Котору, Цетињу, Иванграду, Никшићу и Бару. Насупрот томе, готово никакву активност нијесу показале секције у Пљевљима, Даниловграду, Улцињу, Андријевици и Колашину. Од укупно четрнаест секција, свега их је седам доставило Управи извјештај о своме раду. Осталих седам се оглушило о благовремено обавјештење и захтјев Управе. Овакво стање намеће потребу да се Управа, у циљу успјешнијег рада секција, позабави организационим питањем Друштва. Требало би испитати могућност оснивања неких секција у оквиру општина, или пак укидања неких неактивних које већ постоје.

На крају, реферат је истакао два основна задатка, који у наредном периоду стоје пред Управом, чланством и секцијама Друштва. „Прије свега, један од основних задатака Друштва и секција јесте да се више ангажују у настави историје по нашим школама, у духу новог плана и програма, у духу савремене школе. Треба да се заложимо да се тај проблем рјешава онако како то захтијевају интереси наше социјалистичке заједнице и да се укључимо у активност просвјетних и школских фактора у нашој Републици, водећи притом рачуна о мјесту историје у новој, реформисаној школи. Други велики задатак који стоји пред нашим Друштвом у току наредне двије године везан је за двадесетогодишњицу Народноослободилачког рата и Народне револуције у нашој земљи. Другови који раде у научним установама и који се баве научним радом треба да ураде највише што могу како би се поједини догађаји и поједина питања из периода Револуције што потпуније расвијетлили“.

Након прочитаних реферата и дискусије, одлучено је да се сљедећа годишња скупштина Друштва одржи 1961 године у Титовграду и да буде посвећена 20-годишњици Револуције. Скупштина је на крају изабрала нову управу, која је за претседника изабрала Ђура Мрвалјевића, а за секретара Милана Ивановића.

Секција Историског друштва у Иванграду, као домаћин, побринула се за то да скупштина обави свој рад у пријатној атмосфери и настојала је да учеснике упозна са свим знаменитостима

из ближе и даље прошлости овога града. Учесници скупштине посјетили су 24 октобра манастир Ђурђево Ступове и Завичајни музеј. Краћа објашњења о манастиру дао је професор Ђ. Јоксимић. Трећег дана скупштине делегати су посјетили Бијело Поље, гдје су присуствовали откривању спомен-биста народним херојима Бурџовићу и Жижићу.

Плодном и успјешном раду пуно је допринијела и посебна пажња и брига Народног одбора и Општинског комитета СК у Иванграду, који су гостима и делегатима пружили топао пријем.

Г В.